

JUSTIITSMINISTEERIUM

KÕRVALTEGEVUSEST TEAVITAMINE JA SELLE KONTROLLIMINE

Juhend on valminud justiitsministeeriumi ja korrupsiooni ennetuse võrgustiku koostöös

Praktiline juhend

www.korrupsioon.ee

SISSEJUHATUS

Ametnikud võivad väljaspool oma ametikohustusi tegeleda ka muu tegevusega, seda nimetatakse kõrvaltegevuseks. Kõrvaltegevus võib olla kasulik, näiteks kui saadud kogemust ja teadmist kasutatakse ka oma põhitöös, samas ei tohiks kõrvaltegevus põhitööd takistada.

Teatud juhtudel on kõrvaltegevuste tegemine seadusega keelatud ning seetõttu tuleb vastavalt avaliku teenistuse seaduse (ATS) §-le 60 kirjalikult teavitada ametisse nimetamise õigust omavat isikut (nt asutuse juhti, ministeeriumi puhul kantslerit, ministrit) kõrvaltegevuse tegemisest. Kindlasti tuleb teavitada, kui kõrvaltegevust tehakse:

- töölepingu või teenuse osutamise lepingu alusel;
- valitaval või nimetataval ametikohal;
- ettevõtjana või täisosanikuna täis- või usaldusühingus;
- juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmena.

Kuigi seadus kehtestab kõrvaltegevusest teavitamise kohustuse vaid ametnikule, saab ka teiste teenistujatega töölepingus kokku leppida kõrvaltegevusest teavitamise kohustuse või olla osa töökorraldusereeglitest.

Vt ka korruptsiooni ja huvide konflikti e-koolituse videot kõrvaltegevusest:

The graphic features the logo of the Estonian Ministry of Justice (JUSTITSMINISTEERIUM) at the top left. In the center, the text 'KÕRVALTEGEVUSED' is displayed in blue. To the right, there is an illustration of a person carrying a briefcase. At the bottom left, there are icons of two people. At the bottom right, there is an icon of a person presenting to a group, with the website address 'www.korruptsio' below it.

TEENISTUJA KÕRVALTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

- ③ Infot kõrvaltegevuse kohta peaks olema nii palju, et tööandjal oleks võimalik hinnata, kas esineb seaduses märgitud kõrvaltegevuse keelamise aluseid, milleks on:
 - ③ kõrvaltegevuse maht või laad takistab korrapäraselt teenistusülesannete täitmist;
 - ③ kõrvaltegevus toob kaasa teenistuskohustuse rikkumise.
- ③ Eelkõige on vastutus kõrvaltegevust tegeval inimesel endal, kes peab teadma teavitamise kohustusest. Teavitamata jätmise eest vastutab inimene vastavalt ATS-is sätestatule, st teenistuskohustuse rikkumine toob kaasa distsiplinaarkaristuse.
- ③ Korrektne teavitus sisaldab **vähemalt** järgmist infot:
 - ③ kõrvaltegevuse koht (organisatsiooni nimi);
 - ③ kõrvaltegevuse maht ja aeg (nt tööväline aeg; 4 h nädalas); kui kõrvaltegevusega tegeletakse tööajal, tuleb tegevuse maht või mahuproгноos teates märkida;
 - ③ kõrvaltegevuse tüüp (nt juhatuse liikme ülesanded);
 - ③ kõrvaltegevuse periood (*alates* (kuupäev) kuni lõpp, kui on teada);
 - ③ kõrvaltegevuse sisu ja täidetavad ülesanded (nt raamatupidamisteenus; huviringi juhendamine);
 - ③ kinnitus, et kõrvaltegevus ei takista põhitööd ega too kaasa huvide konflikti ega teenistuskohustuse rikkumist.
- ③ Kui kõrvaltegevusega tegeletakse tööajal, siis on soovitatav selleks võtta puhkus, v.a juhul, kui selleks kulunud aeg on kokkuleppel vahetu juhiga võimalik ette või järele teha, kasutades paindliku tööaja võimalusi.
- ③ Soovitatav on eelnevalt vahetu juhiga läbi arutada, millist laadi kõrvaltegevusega on tegemist, kui suur on selle kõrvaltegevuse puhul huvide konflikti oht või kas kõrvaltegevus takistab põhitöökohta ülesannete täitmist. Võimaliku huvide konflikti väljaselgitamisel on abiks korruptsioonivastase seaduse toimingupiiranguid puudutav säte, samuti saab näidetega tutvuda lehel korruptsioon.ee.

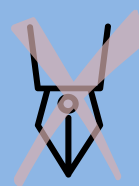
- ③ Teatud tegevused on tulenevalt ATS § 60 lg-st 4 teenistujale keelatud, nt teha järelevalvet iseenda või endaga seotud isiku üle ning saada tulu kõrvaltegevuse eest, kui sama tegevus kuulub teenistusülesannete hulka. Kui kõrvaltegevus on tasuline, peab teenistuja hindama, kas saadavat tasu on võimalik seostada tema teenistuskohustuste täitmisega. Nt koolituse tegemise puhul tuleb jälgida, et koolitusvaldkond ei kuuluks teenistuskohustuste hulka. Viimast keeldu ei peaks kohaldama haridusasutuses tehtava teadusliku ja pedagoogilise tegevuse suhtes, kui teenistuja on sellest kõrvaltegevusest teavitanud. Ametikohustustega seostatav tulu võib olla korruptsioonivastase seaduse tähenduses korruptiivne tulu.
- ③ Suure korruptsiooniriskiga valdkonnas (nt IT-valdkonnas) tuleb teenistujal teadvustada, et põhitöökoha lepingupartneri juures töötades suureneb korruptsioonirisk (nt põhitöökohas saadud siseteabe väärkasutamine) ning sellises olukorras tuleb huvide konflikti vältida (sh hoiduda igasugustest otsustest ja toimingutest kõrvaltegevuse organisatsiooni suhtes).
- ③ Teatud ametikohal töötades võiks arvestada ka nt ametikoha eetikakoodeksis märgitud piirangutega, nt arvestada kõrvaltegevuse valikul arvestada valdkonna/organisatsiooni eetikakoodeksiga.
- ③ Aeg-ajalt tuleb ette olukordi, kus teenistuja määratakse tööülesannete raames kõrvalülesannet täitma teise asutuse kaudu (nt ettevõtte nõukogusse). Sellistel juhtudel tuleks sellest tegevusest teavitada ka oma tööandjat.

teavita kõrvaltegevusest

- kõrgkoolis töölepingu alusel õppejõud
- palgaline treener huviringis
- raamatupidaja
- MTÜ ekspertrühma tasustatud liige
- MTÜ juhatuse liige
- KOV volikogu või haridusasutuse hoolekogu liige
- äriühingu juhatuse liige
- abipolitseinik
- mesinik ja saab mee müügist arvestatava sissetuleku

pole vaja teavitada kõrvaltegevusest

- vabatahtlik huviringi juhendaja
- kogub vabatahtlikuna annetusi
- juhendab kogukonnaseltsi päevadel käsitöökursust retsenseerib lõputööd ja tasus ei ole kokku lepitud
- aitab ehitada naabri suvilat ja naaber tasub otsesed kulud
- kirjutab aeg-ajalt (mitte töö- või teenuse osutamise lepingu alusel) väljaandes avaldamiseks erialaseid või muid artikleid, luuletusi, esineb muusikuna või näitetrupis – ja saab litsentsitasu
- on äriühingu osanik või aktsionär

TÖÖANDJA PÕHIMÕTTED KÕRVALTEGEVUSE, SELLEST TEAVITAMISE NING SELLE KONTROLLIMISE JUURES

- Tööandja peab teenistujat informeerima kõrvaltegevusest teavitamise kohustusest ja selle põhimõtetest (sh millest, kuidas ja keda teavitada).
- Teenistuja teavitus kõrvaltegevuse kohta ei ole avalik ning vastavalt ATS §-le 60 tuleb teavitada ametisse nimetamise õigust omavat isikut, seega võivad teavitusest teadlikud olla eelnimetatud isik ning tema poolt määratud isikud, kes on konkreetse tööprotsessiga tööalaselt ja loogiliselt seotud. Muul juhul on tegemist eraelu puutumatus kaitsealasse kuuluva teabega (AK-teave), mida ei avalikustata.
- Ametisse nimetamise õigust omav isik saab **haldusaktiga täielikult või osaliselt** keelata kõrvaltegevuse üksnes seaduses märgitud põhjusel (teenistujal on õigus tegeleda väljaspool ametikohustusi mis tahes muu tegevusega, kui see ei ole seadusega keelatud ja järgitakse toimingupiiranguid).
- Kuna huvide konflikti oht võib kaasa tuua teenistuja ametikohustuse rikkumise, sh asutuse maine kahjustamise, siis tuleks suure riskiga ametikoha (nt IT-valdkonna hange, finantstoetus, kõrge ametiisik) puhul välja selgitada, mida teenistuja võtab ette ohu kõrvaldamiseks.
- Kõrvaltegevuste lauskontrollimiseks pole põhjust - eelistada tuleks üksikjuhtumi kontrolli põhjendatud kahtluse korral. Ülemäärane kontroll, nt kord aastas kõikide teenistujate kohta päringute tegemine äriregistrisse, ei ole proportsionaalne ning võib ülemäära riivata inimeste õigusi.